

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/236/2019/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

237/2019. (IX. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2019. június 20-án előterjesztett **panasza alapján indított eljárásban** a 2019. szeptember 19-én megtartott zárt ülésén meghozott állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2019. június 20-án, elektronikus úton előterjesztett beadványában panasszal élt a vele szemben a főváros Ó. utcájában, 2019. május 24-én fogantatosított rendőri intézkedéssel szemben. A panaszos beadványát 2019. június 22-én, postai úton is megküldte a Testület részére.

I.

1) a) A panaszos előadta, hogy 2019. május 24-én 23 óra 33 perckor (a beadványában feltüntetett rendszámú) civil gépjárműből kiszálló, civil ruhát viselő rendőr, fegyverrel az oldalán, hangosan ordítva vontatta őt intézkedés alá. A panaszos először nagyon megijedt, mert semmi nem utalt arra, hogy a férfi rendőr lenne, aki még a jelvényét sem mutatta fel, napszaknak megfelelően sem köszönt, csak azonnal a maximálisan kiszabható helyszíni bírság összegét skandálta többször is. A rendőr (akinek nevét és jelvéyszámát a panaszos rögzítette) közölte a panaszossal, hogy azért állította meg őt, mert szubjektíven nézve nagyobb gázzal indult el a kelleténél, ezért szabja ki a helyszíni bírságot. A panaszos nem vitatta a szabálysértés tényét, elismerte, hogy gyorsabban indult el a kelleténél az autójával. A panaszos a helyszíni bírságról szóló nyomtatványt is aláírta. Viszont azzal nem értetett egyet, hogy a rendőr, miért a maximálisan kiszabható, 50 000 forint nagyságrendű bírságot állapítja meg. Később kiderült, hogy az intézkedő rendőr, egy, az esettől

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

nem messze lévő lakótelepen lakik, és mivel a panaszos megzavarta az ott lakók, és az ő nyugalma, ezért objektivitást mellőzve, „saját haragján felbuzdulva” szabta ki a maximális bírságot. Ugyanakkor a panasz legfőbb okaként a panaszos a rendőr minősíthetetlen viselkedését és hangnemét jelölte meg, amely a panaszhoz csatolt, a panaszos autójába telepített fedélzeti kamera által rögzített felvétel alátámaszt.

b) A panaszos csatolva megküldte a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatvány másodlati példányát, amelynek tanúsága szerint a panaszos 2019. május 24-én 0 óra 30 perckor azért vonták intézkedés alá, mert az általa vezetett személygépkocsival úgy közlekedett, illetve indult el, hogy annak kerekeit kipörgette, „füstöltette”, ezáltal „gyorsult” egy másik autóval, mely nagy hanghatással járt, ezzel megsértve közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: a KRESZ) 25. § (2) bekezdésében foglaltakat. A panaszossal szemben a fenti cselekmény miatt 50 000 forint helyszíni bírságot szabtak ki.

c) A panaszos által megküldött 2 perc 29 másodperc hosszúságú kamerafelvételből az alábbiak állapíthatók meg.

A gépkocsival közlekedő panaszoszt egy civil ruhás rendőr (oldalán fegyverrel) a kezében lévő lámpa segítségével intette leállásra, egy kék színű személygépkocsi mögé, aki mellett egy civil ruhás férfi állt. Eközben egy a szemben lévő forgalmi sávból lehúzódtól sötét színű személygépkocsi indul el, amely mellől egy szintén civil ruhás férfi lépett el. A panaszoszt leállító rendőr az intézkedést azzal kezdi, hogy elkéri a panaszos személyi igazolványát és jogosítványát, majd közli, hogy „ötvenezer helyszíni bírság, állítsa le a kocsit”. Ezt követően a kamera képfelvételt nem rögzít, hanem a következők hallhatók. Az intézkedést kezdeményező rendőr megkérdezi, hogy „Hallod, hol laksz egyébként? Ny. település?” Onnan jöttél ide gyorsulva?” Ezt követően a panaszos közli, hogy a barátjához jött, és a rendőr felhívására közli a barátja pontos címét, aki egy másik kerületben lakik. A rendőr ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy akkor miért jött át ebbe a kerületbe gyorsulni. A panaszos közli, hogy „az interneten olvasta, hogy”, mire a rendőr félbeszakítja azzal, hogy „nem érdekel az internet”. Majd vita alakul ki a panaszos és a rendőr között, amelyet pontosan nem lehet érteni. Azonban az hallható, hogy a rendőr közli, hogy „Mert a k***a isten megba***a, hogy az erdő túloldalán ott van 100 000 ember, és nem tud pihenni, és nem tud aludni a gyereke (...)”. A rendőrtől az is elhangzik, hogy „komám cseréljünk, beülök ebbe a szarba, nyomok egy gázfröccsöt itt, te menjél az erdő túl oldalára és hallgasd (...) vedd föl az egyenruhámat, én nagyon szívesen odaadom neked (...) Üljl be a bűdös épületbe, a tízemeletes lépcsőháznak az aljába, én meg nyomok két kört ezzel ge**i autóval itt!”. Ezt követően a hangfelvétel azzal folytatódik, hogy egy férfi közli, akit a panaszos a felvételen feliratozással ismeretlen autósna nevez meg, hogy ő nem gyorsult senkivel, amelyre a rendőr úgy reagál, hogy „nem baj, haladás az úton, amely szabálysértés, mert nem rendeltetésszerűen használja az autót”. A rendőr az ismeretlen autóvezetővel durva és rendőrhöz nem méltó hangnemből folytatja az intézkedést.

2) A panaszos postai úton megküldött panaszában úgy nyilatkozott, hogy hozzájárul ahhoz, hogy a Testület a panasz alapján hozott állásfoglalását – teljeskörűen anonimizált formában – közzétegye, illetve arról sajtóközleményt jelentessen meg. És ahhoz is hozzájárul, hogy a panasz a Testület az intézkedést fogantató rendőri szervhez áttegye, amennyiben alapjogsértést nem, vagy csak csekély mértékűt állapít meg.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Az intézkedést foganatosító Rendőrkapitányság vezetője 2019. július 29-én kelt átiratában az alábbi tájékoztatást adta a panaszüggyel kapcsolatban.

A panaszost 2019. május 24-én a *Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) IV. kerületi Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Kerületi Rendőrkapitányság)* Rendészeti Osztály állományába tartozó V. r. törzssászlós és P. r. őrmester vont a intézkedés alá. A rendőrök 2019. május 23-án 18 órától másnap 6 óráig civil ruhás betörési akcióban vettek részt a hatósági jelleg nélküli szolgálati gépkocsival. Az eligazításon kapott utasítás alapján a kerületi M. út, Cs. utca, Í. utca és H. utca vonzáskörzetének ellenőrzése volt a feladat. Szolgálatuk ellátása során május 24-én 0 óra 30 perckor a H. utca irányából a M. úton haladtak az Ó. utca irányába. A M. út és Ó. utca kereszteződésnél észlelték, hogy a V. út irányába a külső és a belső közúti forgalomi sávban egymással egy vonalban egy-egy személygépkocsi állt és közöttük az úttesten egy fiatal férfi tartózkodott, aki a két gépkocsit hirtelen „elrajtoltatta”. A két személygépkocsi a „rajtolás” következtében csikorgó, füstölő gumikkal, nagy hanghatást keltve, nagy sebességgel indult el az éjszaka csendjében az Ó. utcán a V. út irányába. Az eseményeket tapasztalva a két civil ruhás rendőr a szolgálati jelleg nélküli szolgálati gépkocsival „versenyt” elindító férfi személy mellett megálltak, majd kiszállva a gépjárműből rendőri intézkedés alá vonták az úttest szélén tartózkodó férfit. A rendőrök az intézkedés megkezdésekor igazolványukat felmutatva közölték nevüket, rendfokozatukat, beosztási helyüket, valamint az intézkedés okát. Ezen személlyel folytatott intézkedés során a rendőrök észlelték, hogy a „gyorsuló” személygépkocsik a V. út irányából az Ó. utcán keresztül az intézkedés helyszínére visszaérkeznek. Az autókat V. r. törzssászlós a kezében lévő lámpa segítségével intette az Ó. utca külső forgalmi sávjába.

A panaszossal szemben az intézkedést V. r. törzssászlós kezdte meg és folytatta le, mellyel egy időben P. r. őrmester a „gyorsulási versenyben” résztvevő másik személygépkocsiban tartózkodókkal szemben kezdeményezett intézkedést. A rendőrök az intézkedés megkezdésekor a rendőri igazolványt felmutatva közölték a nevüket, rendfokozatukat, beosztási helyüket, valamint az intézkedés okát. A járművezető személyek flegma, lekezelő viselkedést tanúsítottak, határozottan kijelentették, hogy nem csináltak semmit. Ezt követően V. r. törzssászlós tájékoztatta az intézkedés alá vont személyeket, hogy szabálysértést követettek el, melynek tényét ők nem vitatták. Az intézkedés során a panaszossal szemben V. r. törzssászlós, míg a másik gépkocsi vezetőjével szemben P. r. őrmester szabott ki bírságot.

V. r. törzssászlós jelentésében foglaltak szerint a helyszíni bírság kiszabásakor az intézkedés alá vont személyek „odaszólásai miatt”, mint például „mással is foglalkozhatnának (a rendőrök), (ők) nem zavartak senkit, nem csináltak semmit”, megszakítva a bírság kitöltését tájékoztatta az intézkedés alá vont személyeket, hogy a közelben több lakótelep található, és ezáltal nagyszámú lakosság nyugalma zavarták meg a cselekményükkel. Továbbá V. r. törzssászlós tájékoztatta a fiatal járművezetőket, hogy esetükben a törvény adta lehetőséget figyelembe véve a maximális helyszíni bírság kiszabását helyezi előtérbe abban bízva, hogy ezzel a megfelelő visszatartó hatást váltja ki velük szemben. A panaszossal szemben 50 000 forint helyszíni bírságot szabtak ki, aki azt nem vitatta.

V. r. törzssászlós jelentésében foglaltak alapján irányába továbbra is cinikus megjegyzések hangzottak el, melynek következtében a hangját kissé megemelve, azonban nem sértő, megalázó módon ismételt tájékoztatta a helyszínen tartózkodókat a lakosság éjszakai nyugalma zavaró cselekményükre, melyet többszöri közlés után vettek csak tudomásul. Miután a helyszíni bírságról szóló nyomtatványt a gépjárművezetők aláírták, azokat átadták részükre az intézkedés

befejezésekor, valamint a rendőrök visszaadták nekik a személyes okmányaikat a gépkocsihoz tartozó okmányokkal együtt, majd a V. út irányába indultak el.

A kapitányságvezető hivatkozott a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) panaszüggyel kapcsolatban releváns rendelkezéseire.

A parancsnoki kivizsgálás alapján megállapítást nyert, hogy az intézkedő rendőrök a hatályos törvények és rendeletek alapján jogszerűen és szakszerűen hajtották végre az intézkedést. V. r. törzssászlós intézkedése nem merítette ki a panaszbeadványban sérelmezett magatartást és hangnemet.

2) „Intézkedés leírása” elnevezésű irat szerint BMW típusú személygépkocsival közlekedő panaszossal szemben 2019. május 24-én 0 óra 30 perckor azért kezdeményeztek rendőri intézkedést az Ó. utca és az I. utca kereszteződésében, mivel úgy közlekedett, illetve indult el, hogy az autó kerekeit kipörgette, „füstöltette”, ezáltal úgy gyorsult egy mási autóval, hogy az nagy hanghatással járt. A panaszossal szemben helyszíni bírságot szabtak ki. A vele szemben alkalmazott alkoholszonda negatív értéket mutatott.

3) V. r. törzssászlós 2019. július 18-án készített jelentésében az alábbiak olvashatók.

V. r. törzssászlós a panaszolt intézkedés napján, a szolgálata teljesítése során, az általa vezetett hatósági megkülönböztetés nélküli szolgálati gépkocsival, a M. út és az Ó. utca kereszteződéséhez érve, az Ó. utcán jobbra, a V. út irányába betekintve arra lett figyelmes, hogy ott két személygépkocsi áll egymás mellett. Az autók között egy férfi személy tartózkodott, aki a két kezét a magasba emelve „rajtolást imitáló” módon tartotta, majd kezeit ezek után maga mellé leengedve indulásra „készítette” a két álló autót. Ezen gépkocsik ezek után, csikorgó, füstölő gumikkal, nagy hanghatást keltve indultak el az éjszaka csendjében, és „gyorsultak”, azaz nagy sebességgel haladtak egymás mellett a V. út irányába. A személygépkocsik elindulását követően, a korábban a két gépkocsi között álló személy az út szélére húzódva a mobiltelefonjával feltehetően videofelvételt készített az eseményről, a gyorsuló járművekről.

Ezen eseményeket tapasztalva a korábbi, a fenti címen és környékén történő „gyorsulások” megakadályozása, illetve az ezen cselekményeket folytató személyekkel szembeni intézkedések foganatosítása érdekében, (amelyek nyári időszakban minden hétvégén előfordulnak, így zavarva a kerület ezen részén lakók nyugalmát) az úttest szélén tartózkodó személy mellé érve, V. r. törzssászlós rendőri mivoltját közölve, vele szemben intézkedést kezdeményezett. Ezek után tapasztalta V. r. törzssászlós azt, hogy a korábban nagy sebességgel elinduló autók visszafelé haladnak, majd ezt látva a lámpa segítségével megállásra intette a személygépkocsik vezetőit, és felsorakoztatta őket az Ó. utca külső forgalmi sávjában.

Ezt követően V. r. törzssászlós a személygépkocsikat vezető személyekkel szemben intézkedést kezdeményezett, melynek során felmutatta feljűk a rendőri igazolványát, valamint közölte velük nevét, rendfokozatát, beosztási helyét, illetve az intézkedés okát.

A személygépkocsikat vezető személyek flegma, lekezelő viselkedése, illetve azon állításuk miatt, mely szerint ők semmit nem csináltak, V. r. törzssászlós közölte velük, hogy szabálysértést követtek el, melynek tényét az intézkedés alá vont személyek nem vitatták. Ezért V. r. törzssászlós velük szemben helyszíni bírságot szabott ki, melyet az autóvezetők nem kifogásoltak, így nem vitatták a szabálysértés elkövetését sem. Egyik helyszíni bírságot V. r. törzssászlós, míg a másik bírságot járőrtársa szabta ki. Eközben a helyszínen megjelentek továbbá az éjszakai szolgálatot ellátó, egyenruhás állomány tagjai, valamint az

aktuális szolgálatirányító parancsnok is, akik segítettek az intézkedés lefolytatásában, biztosították az intézkedést.

A helyszíni bírság kiszabása során az intézkedés alá vont személyek általi „odaszólások” – úgy mint, hogy „Mással is foglalkozhatnának (a rendőrök)!”, „Nem zavartunk senkit!”, „Nem csináltunk semmit!” – miatt V. r. törzssászlós félbehagyta a helyszíni bírságról szóló nyomtatvány kitöltését, és tájékoztatta őket, hogy bár ugyan „ők nem tudják/tudhatják, de a közelben több lakótelep található, ezáltal nagyszámú lakosság nyugalma zavarható cselekményükkel”.

V. r. törzssászlós tájékoztatta a fiatal járművezetőket, hogy esetükben a törvény adta lehetőséget figyelembe véve a maximális helyszíni bírság kiszabását helyezi előtérbe, – mint tette azt korábban, hasonló intézkedései során az ugyanezt szabálysértést elkövetőkkel szemben –, bízva abban, hogy kellő visszatartó hatást vált ki ezáltal.

Miután a járművezetők halkán ugyan, de továbbra is cinikus módon megjegyzéseket tettek a rendőrök irányába, így V. r. törzssászlós a helyszíni bírság kiszabását ismételten megszakítva, a hangját kissé megemelve ugyan, de nem sértő, megalázó módon, újból felhívta az intézkedés alá vont személyek figyelmét a lakosság nyugalma zavaró cselekményükre, melyet csak többszöri közlés után vettek tudomásul. Láthatóan őket nem érdekelték a rendőr által elmondottak, mert egyikőjük sem kerületi lakos, sőt esetleg vidéken laknak, ahol nem jellemző a hasonló cselekmény elkövetése.

V. r. törzssászlós megjegyezte, hogy a gyorsulást indító férfi a telefonjával videofelvételt készített az intézkedés alapjául szolgáló cselekménysorozatról, melyet azonban a rendőrnek már bemutatni nem tudott.

V. r. törzssászlós megjegyezte továbbá azt is, hogy a panaszos autójába szerelt kamera által készített felvétel, – amelyről a panaszos említést is tett neki – kellő bizonyítékként nem vehető figyelembe, mivel azt a panaszos otthonában, esetlegesen megfelelő programok segítségével szerkesztett, módosított tartalommal nyújthatta be a Testülethez. V. r. törzssászlós hozzátette azt is, hogy ők, mint rendőrök a kerület egy részének a nyugalma „védték meg” a szabálysértést elkövető személyekkel szemben és teszik ezt továbbra is minden hétfőn, esetleg hétköznapokon, a fenti helyszínen az éjszaka folyamán.

V. r. törzssászlós rögzítette végül, hogy a panaszos által használt BMW típusú autót, már több esetben látta megjelenni a környéken hasonló kaliberű, vagy még nagyobb teljesítményű, hangú személygépkocsikkal egyetemben főleg hétfői napokon.

4) P. r. őrmester 2019. július 21-én kelt jelentésében rögzítette, hogy a panaszossal szemben V. r. törzssászlós intézkedett, míg ő ekkor egy másik személygépkocsi mellett tartózkodott, így a panaszban megfogalmazottakról érdemben nyilatkozni nem tud, mivel azokat nem hallotta. Ugyanakkor P. r. őrmester jelentésében megjegyezte, hogy az intézkedés helyszínének a közelében található lakótelepek lakóitól számos bejelentés érkezett a környékben elszaporodott gyorsulási versenyek miatt, amelyek rendkívül zavarják a lakótelepen élők nyugalma.

5) M. r. hadnagy Őr- és Kísérőszolgálati Alosztályvezető 2019. július 26-án kelt jelentésében az alábbiakat rögzítette a panasszal kapcsolatos kivizsgálás megállapításként.

M. r. hadnagy a panaszüggyel kapcsolatban az érintett rendőröket külön-külön szóban meghallgatta. A szóbeli elmondásuk és a jelentésükben leírtak között eltérést nem tárt fel.

A rendőrök elmondásai és jelentésükben leírtak alapján megállapítást nyert, hogy az érintett rendőrök intézkedési kötelezettségeiknek az eset vonatkozásában eleget tettek, az igazoltatás jogalapja valós volt, illetve az alkalmazott intézkedés (helyszíni bírság kiszabása) a leírt körülmények vonatkozásában normaszzerű volt.

Az intézkedő rendőrök a lakásbetörések megelőzésére szervezett akció miatt, az akció tervben részükre meghatározott módon, civil ruházatban, hatósági jelleg nélküli szolgálati gépkocsival láttak el szolgálatot. Ugyanakkor egybehangzó előadásaik alapján a szolgálai fellépés módját betartva kezdeményeztek intézkedést.

A panaszolt intézkedéssel kapcsolatban jog- illetve szakszerűtlenség nem nyert megállapítást, valamint V. r. törzsszázlós, az általa leírtak és elmondottak alapján, nem merítette ki a panaszban sérelmezett magatartást és hangnemet.

M. r. hadnagy nem javasolta az intézkedő rendőrökkel szemben eljárás megindítását.

III.

A Testület először azt is vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmekre terjed ki a hatásköre.

Az Rtv. 92. § (1) szerint „Akinak a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában, a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kiletétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója,

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója vagy

bd) az idegenrendészeti szerv főigazgatója

bírálja el. ”

A panaszos kifogásolta, hogy V. r. törzsszázlós objektivitást mellőzve, 50 000 forint nagyságrendű bírságot alkalmazott vele szemben. Ugyanis kiderült, hogy az intézkedő rendőr, egy az esettől nem messze lévő lakótelepen lakik, és mivel a panaszos megzavarta az ott lakók, és az ő nyugalma, ezért szabta ki a maximális bírságot „saját haragján felbuzdulva”.

A Testület felhívja a figyelmet arra, hogy az Rtv. fent idézett 92. §-ának (1) bekezdése értelmében a Testület – az Rtv. szerinti – rendőri intézkedésekkel, mulasztásokkal, valamint kényszerítő eszközök alkalmazásával foglalkozik, amely alapján nem jogosult a szabálysértési eljárás keretében foganatosított cselekmények törvényességét elbírálni, illetve a kiszabott szabálysértési bírságot csökkenteni és eltörölni, mivel ezek ellen a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) alapján lehet jogorvoslattal élni. Mindezekről a Testület 2019. június 27-én kelt tájékoztató levelében felhívta a panaszos figyelmét.

Mindezekre tekintettel a panasz ezen részeit a Testület hatáskör hiányában elutasította.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

A panaszos előadta, hogy 2019. május 24-én intézkedés alá vonták, arra való hivatkozással, hogy „szubjektíven nézve” nagyobb gázzal indult el a kelleténél. A panaszos nem vitatta a szabálysértés tényét, elismerte, hogy gyorsabban indult el a kelleténél az autójával. A panaszos a helyszíni bírságról szóló nyomtatványt is aláírta.

A helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatvány másodlati példányának tanúsága szerint a panaszost 2019. május 24-én 0 óra 30 perckor azért vonták intézkedés alá, mert az általa vezetett személygépkocsival úgy közlekedett, illetve indult el, hogy annak kerekeit kipörgette, „füstöltette”, ezáltal „gyorsult” egy másik autóval, mely nagy hanghatással járt, ezzel megsértve a KRESZ 25. § (2) bekezdésében foglaltakat. A panaszossal szemben a fenti cselekmény miatt 50 000 forint helyszíni bírságot szabtak ki.

A rendőri jelentések tanúsága szerint V. r. törzssászlós és P. r. őrmester 2019. május 24-én szolgálatuk ellátása során 0 óra 30 perckor a M. út és Ó. utca kereszteződésnél észlelték, hogy a V. út irányába a külső és a belső közúti forgalomban egymással egy vonalban egy-egy személygépkocsi állt és közöttük az úttesten egy fiatal férfi tartózkodott, aki a két gépkocsit hirtelen „elrajtoltatta”. A két személygépkocsi a „rajtolás” következtében csikorgó, füstölő gumikkal, nagy hanghatást keltve, nagy sebességgel indult el az éjszaka csendében az Ó. utcán a V. út irányába. Az eseményeket tapasztalva a két civil ruhás rendőr a jelleg nélküli szolgálati gépkocsival „versenyt” elindító férfi személy mellett megálltak, majd kiszállva a gépjárműből rendőri intézkedés alá vonták az úttest szélén tartózkodó férfit. Ezen személylyel folytatott intézkedés során a rendőrök észlelték, hogy a „gyorsuló” személygépkocsik a V. út irányából az Ó. utcán keresztül az intézkedés helyszínére visszaérkeznek. Az autókat V. r. törzssászlós a kezében lévő lámpa segítségével intette az Ó. utca külső forgalmi sávjába.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A fenti rendelkezést a Szolgálati Szabályzat 8-9. §-a az alábbiakkal egészíti ki. A rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A

szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha jogellenes magatartást észlel. Jelen esetben a rendőrségi iratok szerint a panaszossal szemben azért kezdeményezték a rendőrök intézkedést, mivel az általa vezetett autóval csikorgó, füstölő gumikkal, nagy hanghatást keltve, nagy sebességgel indult el, illetve gyorsulási versenyben vett részt egy másik személygépkocsival.

A helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványon KRESZ 25. § (2) bekezdésére hivatkoztak, amely rendelkezés szerint a járművel az útesten – az előzés és kikerülés esetét kivéve - annak menetirány szerinti jobb oldalán, az út- és forgalmi viszonyok szerint lehetséges mértékben jobbra tartva kell közlekedni. Lassú járművel, állati erővel vont járművel, kézikocsival, hajtott (vezetett) állattal, valamint lassan haladó járművel – ha az út- és forgalmi viszonyok lehetővé teszik - szorosan az útest jobb széléhez húzódva kell haladni. Párhuzamos közlekedésre alkalmas útesten a jobbra tartásra a külön szabályok (36. §) az irányadók.

A Testület felhívja továbbá a figyelmet a KRESZ 26. § (1) bekezdés a) ad) alpontjára is, amelynek értelmében személygépkocsival, motorkerékpárral, 3500 kg megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó gépkocsival – ha e rendelet másként nem rendelkezik – legfeljebb lakott területen 50 km/h szabd közlekedni. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint „ha a „Sebességkorlátozás” jelzőtábla lakott területen 50 km/óránál, lakott területen kívül 90 km/óránál nagyobb sebességet jelez, személygépkocsival, motorkerékpárral és a 3500 kg megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó gépkocsival legfeljebb a jelzőtáblán megjelölt sebességgel szabad közlekedni”.

A Szabs. tv. 224. § (1) bekezdése alapján közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértését követi el az, aki a KRESZ meghatározott közúti közlekedés szabályait megszegi, ha a 217-222. §-a szerinti szabálysértés nem valósul meg, szabálysértést követ el.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Ha Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A rendőrök nyilatkozatai alapján, továbbá tekintettel arra, hogy maga a panaszos is elismerte a szabálysértés elkövetését, a Testület elfogadta, hogy az adott helyzetben szabálysértés gyanúja miatt intézkedtek a rendőrök.

Mindezek alapján a rendőri intézkedés kezdeményezésével nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

b) A rendőrségi iratokból tudhatjuk, hogy a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatták.

A hivatkozott jogszabályhely intézkedéskor hatályos rendelkezése szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület megítélése szerint szabálysértés elkövetésének gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend, közbiztonság védelme érdekében fogatosított igazoltatást megalapozza, ezért **a panaszos igazoltatásához a Rtv. 29. § (1) bekezdés I. fordulata megfelelő jogalapot biztosított, ezért nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.**

A Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 44. § (2) bekezdés b) pontjára is, amely szerint „a rendőr közlekedésrendészeti feladatának ellátása során a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti”. Az idézett rendelkezés alapján a rendőr jogosult valamennyi, a közlekedésben résztvevő járművet közúti ellenőrzés alá vonni és ezen közlekedésrendészeti intézkedés során ellenőrizheti mind a közlekedési rendszabályok megtartását, mind pedig a jármű közlekedésbiztonsági állapotát. Ez az intézkedési jog a rendőrséget minden esetben – tehát akkor is, ha egyébként jogsértésre (pl. bűncselekmény) utaló körülményt nem tapasztal – megilleti. (Míg az Rtv. 29. §-a alapján a rendőri intézkedéshez az szükséges, hogy a rendőr valamilyen jogellenes cselekmény gyanúját érzélelje.)

A Testület ugyanakkor leszögezi, hogy nincs hatásköre abban a kérdésben állást foglalni, hogy a panaszos magatartásával megvalósította-e a KRESZ szabályainak megsértését, illetve bűncselekmény megvalósulását sem vizsgálhatja meg.

2) A Testület vizsgálta a szolgálati fellépés módját, mivel a panaszos elmondása szerint a hatósági megkülönböztetést nélkülöző gépkocsiból kiszálló és vele szemben intézkedést kezdeményező civil ruhát viselő rendőr még a jelvényét sem mutatta fel, napszaknak megfelelően sem köszönt, csak azonnal a maximálisan kiszabható helyszíni bírság összegét skandálta többször is.

A rendőrségi iratok alapján panaszossal szemben az intézkedést V. r. törzsszázlós kezdte meg és folytatta le, aki az intézkedés megkezdésekor a rendőri igazolványt felmutatva közölte a nevét, rendfokozatát, beosztási helyét, valamint az intézkedés okát. A panaszos flegmán kijelentették, hogy nem csinált semmit. Ezt követően V. r. törzsszázlós tájékoztatta őt, hogy szabálysértést követett el, melynek tényét végül a panaszos sem vitatta.

A rendőrök szolgálati fellépés módját az Rtv. 20. § (2) bekezdése szabályozza, amely szerint „a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni”.

A rendőri intézkedés alakításait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelegéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A panaszos által megküldött kamerafelvételen V. r. törzsszázlós az intézkedést azzal kezdi meg, hogy elkéri a panaszos személyi igazolványát és jogosítványát, majd közli, hogy „ötvenezer helyszíni bírság, állítsa le a kocsit”.

A panaszos által rendelkezésre bocsátott kamerafelvétel alapján megállapítható volt, hogy a rendőrségi iratokban foglaltakkal ellentétben az intézkedést kezdeményező rendőr nem azonosította magát, és az intézkedés okát sem közölte az intézkedés megkezdésekor. **Mindez alapján a Testület indokoltnak találta megállapítani a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét a szolgálati fellépés mód miatt.**

Ugyanakkor a Testület de minimis – azaz az alapjogsértés megállapításához szükséges minimális érdeksérelemre vonatkozó – szabály alapján nem látta indokoltnak megállapítani a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, mert az intézkedő rendőr nem köszönt napszaknak megfelelően.

3) A Testület végezetül a rendőri hangnemet és bánásmódot értékelte.

A panaszos állítása szerint V. r. törzsszázlós hangosan ordítva vonta őt intézkedés alá. Sérelmezte továbbá a rendőr minősíthetetlen viselkedését és hangnemet, amely a panaszhoz csatolt, a panaszos autójába telepített fedélzeti kamera által rögzített felvétel alátámaszt.

V. r. törzsszázlós jelentése szerint a helyszíni bírság kiszabása során az intézkedés alá vont személyek általi „odaszólások” – úgy mint, hogy „Mással is foglalkozhatnának (a rendőrök)!”, „Nem zavartunk senkit!”, „Nem csináltunk semmit!” – miatt V. r. törzsszázlós félbehagyta a helyszíni bírságról szóló nyomtatvány kitöltését, és tájékoztatta őket, hogy bár ugyan „ők nem tudják/tudhatják, de a közelben több lakótelep található, ezáltal nagyszámú lakosság nyugalma zavarhatják cselekményükkel”. V. r. törzsszázlós tájékoztatta a fiatal járművezetőket, hogy esetükben a törvény adta lehetőséget figyelembe véve a maximális helyszíni bírság kiszabását helyezi előtérbe, – mint tette azt korábban, hasonló intézkedései során az ugyanezt szabálysértést elkövetőkkel szemben –, bízva abban, hogy kellő visszatartó hatást vált ki ezáltal. Miután a járművezetők halkan ugyan, de továbbra is cinikus módon megjegyzéseket tettek a rendőrök irányába, így V. r. törzsszázlós a helyszíni bírság kiszabását ismételten megszakítva, a hangját kissé megemelve ugyan, de nem sértő, megalázó módon, újból felhívta az intézkedés alá vont személyek figyelmét a lakosság nyugalma zavaró cselekményükre, melyet csak többszöri közlés után vettek tudomásul. Láthatóan őket nem érdekelték a rendőr által elmondottak, mert egyikőjük sem kerületi lakos, sőt esetleg vidéken laknak, ahol nem jellemző a hasonló cselekmény elkövetése. V. r. törzsszázlós megjegyezte, hogy a panaszos autójába szerelt kamera által készített felvétel, – amelyről a panaszos említést is tett neki – kellő bizonyítékként nem vehető figyelembe, mivel azt a panaszos otthonában, esetlegesen megfelelő programok segítségével szerkesztett, módosított tartalommal nyújthatta be a Testülethez.

A Testület a panasz ezen része kapcsán figyelemmel volt Rtv. 2. §-ára, amelynek értelmében a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt a Független Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőrfőkapitányának, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrre vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A panaszos által megküldött felvételen, képfelvétel rögzítése nélkül ezzel kapcsolatban az alábbiak hallhatók. Az intézkedést kezdeményező rendőr megkérdezi a panaszost, hogy „Hallod, hol laksz egyébként? Ny. település?” Onnan jöttél ide gyorsulva?” Ezt követően a panaszos közli, hogy a barátjához jött, és a rendőr felhívására közli a barátja pontos címét, aki egy másik kerületben lakik. A rendőr ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy akkor miért jött át ebbe a kerületbe gyorsulni. A panaszos közli, hogy „az interneten olvasta, hogy”, mire a rendőr félbeszakítja azzal, hogy „nem érdekel az internet”. Majd vita alakul ki a panaszos és a rendőr között, amelyet pontosan nem lehet érteni. Azonban az hallható, hogy a rendőr közli, hogy „Mert a k***a isten megba***a, hogy az erdő túl oldalán ott van 100 000 ember, és nem tud pihenni, és nem tud aludni a gyereke (...)”. A rendőrtől az is elhangzik, hogy „komám cseréljünk, beülök ebbe a szarba, nyomok egy gázfröccsöt itt, te menjél az erdő túl oldalára és hallgasd (...) vett föl az egyenruhám, én nagyon szívesen odaadom neked (...) Üljél be a bűdös épületbe, a tízemeletes lépcsőháznak az aljába, én meg nyomok két kört ezzel ge**i autóval itt!”. Ezt követően a hangfelvétel azzal folytatódik, hogy egy férfi közli, akit a panaszos a felvételen feliratozással ismeretlen autósnek nevez meg, hogy ő nem gyorsult senkivel, amelyre a rendőr úgy reagál, hogy „nem baj, haladás az úton, amely szabálysértés, mert nem rendeltetésszerűen használja az autót”. A rendőr az ismeretlen autóvezetővel durva és rendőrhöz nem méltó hangnemben folytatja az intézkedést.

A Testület a panasz ezen részének megítélésénél a panaszos által készített video-, illetve hangfelvételt vette alapul, amelyen az intézkedő rendőr rendőrhöz nem méltó, arrogáns és emelt hangnemben, többször trágár szavakat használva beszél a panaszossal. A Testület nem vette figyelembe V. r. törzsszázlós azon

megjegyzését, hogy a panaszos autójába telepített kamera által készített felvételt a panaszos esetlegesen megfelelő programok segítségével szerkesztett, módosított tartalommal nyújthatta be a Testülethez, mivel V. r. törzsszázlós és a panaszos hangja beazonosítható az intézkedésről képet is rögzítő felvétel alapján, továbbá a panaszos vonatkozásában tudható az is, hogy lakóhelye Ny. város, amelyre a rendőr konkrétan rá is kérdez. Ezenfelül ugyan a rendőri hangnem vonatkozásában nem is, a beszélgetés tartalma megfelel a rendőrségi iratokban ismertetteknek.

Mindezek alapján a Testület megállapította a panaszos emberi méltósághoz fűződő alapvető jogának sérelmét a rendőri hangnem és bánásmód kapcsán.

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése során megállapította, hogy jogszerűen kezdeményeztek a panaszossal szemben intézkedést a rendőrök, és jogszerűen igazoltatták őt, nem sértve ezzel tisztességes eljáráshoz, valamint a személyes adatok védelméhez való jogát. Ugyanakkor a szolgálati fellépés mód kapcsán megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, és továbbá megállapítása szerint a rendőri hangnem és bánásmód is alapjogot sértő volt. A Testület a de minimis szabály alapján nem állapította meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát, mert az intézkedő rendőr nem köszönt napszaknak megfelelően.

Az alapjogok sérelme összességében elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2019. szeptember 19.

Dr. Lukács Tamás
elnök